

sikkert er det, at man paa dette Punkt vil kunne foretage en meget væsentlig Lettelse af de smaa, uden at paalægge de bemidlede Klasser uforholdsmæssig store ekstra Byrder.

Naar der er Tale om de smaa og de store i Samfundet, er det vanskeligt at drage en Grænse. Paa Landet er man tilbøjelig til at se fejl, naar man bedømmer Forholdene i Byerne, særlig her i Kjøbenhavn. Paa Indberetningens pag. 151 har man i en vejledende Tabel opført den gennemsnitlige Skatteindtægt pr. Individ til 273 Kroner og nogle Ører for Kjøbenhavn, 155 Kroner for Købstæderne og 105 Kroner for Landet. Ved at se den Slags Gennemsnitstal danne mange Læsere sig et fejlt Begreb om de virkelige Forhold. Naar man tager 10 Skatteydere, af hvilke en har en Indtægt af 5,000 Kr. og 9 en Indtægt af 500 Kr., have de tilsammen en Indtægt af 9,500 Kr. Dette bliver gennemsnitlig 950 Kr. for hver. Men fordi noget saadant sættes paa Papiret, opnaa de 9 Smaafolk med en Indtægt af 500 Kr. jo ikke en Krone mere, end de havde i Forvejen. Noget lignende gælder om saa godt som alle Gennemsnitsberegninger af blandede Indtægter af den nævnte Art. Jeg advarer kun imod at drage feile Slutninger af disse Tal. Særlig Folk paa Landet vil let kunne komme til fejle Slutninger ved efter Tabellens Tal at bedømme Forholdene for de mindre, bemidlede her i Kjøbenhavn som langt heldigere, end de virkelig ere.

Jeg skal omtale en enkelt stor og uundgaelig Udgiftspost, der har langt større Betydning i Byerne end paa Landet. Jeg tænker her paa Huslejen. Det er en af Erfaring, en fra alle Lande støttet Kendsgerning, at Huslejen stiger i Byerne med den tiltagende Befolkning. Ved en hurtig fortsat Tilyækst i Befolkningen opnaa Ejerne en Fordel paa Lejernes Bekostning, og denne Stigning rammer de smaa Indtægter langt haardere end de store, fordi Huslejen procentvis beregnet udgør en langt større Part af de smaa end af de store Indtægter. En Husleje af 200 Kr. svarer ved smaa Indtægter af 800—1,000 Kr. til 20 a 25 pCt. af Indtægten. En Husleje af 1,000 Kr. paafører en Mand med 10,000 Kr.s Indtægt kun en Huslejeskat af 10 pCt. En Husleje af 2,500 Kr. er for en Mand med 50,000 Kr.s Indtægt kun en Udgift af 5 pCt. og saa fremdeles. Men hertil kommer endnu et andet og meget vigtigt Hensyn. I alle Byer med hurtig Udvikling stiger Adgangen til at opnaa en forøget Fortjeneste langt stærkere

for de store kapitalstærke Erhverv, end for Smaakaarsfolk; de smaa blive fortrængte eller dog knugede af de store. Naar en Kræmmer med en Omsætning af 100,000 Kr. svarer en Butiksleje af 10,000 Kr. — hvilket her i Kjøbenhavn ikke er ualmindeligt — andrager Huslejen 10 pCt. af Kræmmerens Bruttoomsætning. Naar et Stormagasin, der breder sig gennem flere Etager, svarer en Leje af 40,000 Kr. aarlig ved en Omsætning af 1 Million, udgør Huslejen kun 4 pCt. af Omsætningen. Og naar en Kæmpebasar betaler 80,000 Kr. i Leje ved en Omsætning af 4 Mill. Kr, saa er Huslejen kun 2 pCt. af Omsætningen. Jeg griber disse Tal ikke ud i det blaa. Jeg henter dem ikke fra Maanen, men fra Forhold, der ere mig nogenlunde godt bekendte. Dette Forhold med Huslejen er en stærkt medvirkende Aarsag til, at Smaaforetninger i alle Verdens Storstæder og i mange mindre Stæder ogsaa fortrænges af de store Forretninger, af Kæmpeforretningerne. Ved en Skattereform er det derfor humanit at lette Skattebyrden for de smaa. Man maa ikke være fornøjet med ikke at forøge den. Man bør sætte sig det Maal at formindske Skattebyrden ej alene for Arbejderklassen, men ogsaa for hele den mindre bemidlede Del af Befolkningen, smaaahandlende, Haandværkere, Bestillingsmænd og smaa lønnede Embedsmænd, hvoraf mange sidde ganske overordentlig haardt i det, allerede som det er nu. Alle disse Smaafolk ville, efterhaanden som Byernes Befolkning smængde vokser, i tiltagende Grad blive nødt til at spare og knibe, sely ved de mest nødvendige Udgifter for at faa deres Smaaskillinger til at slaa til. Det er en Kendsgerning, at den stærke Opblomstring af Byerne i mange Forhold medfører den beklagelige Virkning, at Kampen for Tilyværelsen bliver tungere for Flertallet af Befolkningen, samtidig med at Rigdommen stiger stærkt blandt de bemidlede Klasser. Hensynet til at lette Skattebyrden for den mindre bemidlede Befolkning burde derfor ved en retfærdig og human Reform af Skattevæsenet stilles i Forgrunden. Men dette Hensyn er i det foreliggende Forslag om Indkomstskat paa en efter min Mening uforvarlig Maade sat til Side. Og naar Vælgerne ikke hidtil have set det og ikke have protesteret imod det, ligger det simpelt hen i, at man med Pressens Bistand har skjult hele den ene Halvdel af Skatteprojektets Egenskaber. Ved at sætte en Lettelse af Hartkornsskatterne i Forgrunden, har man søgt at forcere den offentlige Me-